

Sygn. I C 46/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Częstochowie Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący SSR del. Dariusz Podyma

Protokolant Karolina Żerdzińska - Wydmuch

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2017 r roku w Częstochowie

na rozprawie

z powództwa A. W. (1)

przeciwko (...) S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. W. (1) 87.000 zł. (osiemdziesiąt siedem tysięcy złotych) z ustawowymi odsetkami za opóźnienie w wysokości 7 % od dnia 7 listopada 2016 r z zastrzeżeniem kolejnych ustawowych odsetek za opóźnienie w razie zmiany ich wysokości, do dnia zapłaty,

2. zasądza od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz powódki A. W. (1) 5.400 zł. (pięć tysięcy czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

3. nakazuje pobrać od pozwanego (...) S.A. z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Częstochowie 4.638 zł. (cztery tysiące sześćset trzydzieści osiem złotych) tytułem kosztów sądowych od uiszczenia których powódka była zwolniona.

I C 46 /17

UZASADNIENIE

W dniu 1 lutego 2017 r A. W. (1) wniosła o zasądzenie od (...) SA z siedzibą w W. kwoty 45 000 zł z ustawowymi odsetkami od 7 listopada 2016 r tytułem zadośćuczynienia po śmierci A. W. (2), kwoty 42 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 listopada 2016 r tytułem zadośćuczynienia po śmierci J. W., oraz kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu żądania podniesiono, że 27 kwietnia 2003 r w W. M. M. nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem marki (...) nie zachował należytej ostrożności, stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na prawe pobocze i uderzył w przydrożne drzewo w wyniku, czego pasażerowie tego samochodu A. W. (2) i J. W. doznali obrażeń ciała w wyniku, których zmarli. Sąd Rejonowy w C. w sprawie IV K (...) uznał M. M. za winnego powyższego zdarzenia. Pojazd sprawcy miała zawarte ubezpieczenie obowiązkowe OC. Pozwana przyznała powódce kwotę 5000 zł zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią A. W. (2) i kwotę 8000 zł zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią J. W.. Zmarli to rodzice powódki, z którymi była bardzo związana. Naruszona została więź emocjonalna powódki z rodzicami.

W odpowiedzi na pozew z dnia 27 marca 2017 r pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu stanowiska podniesiono, że zadośćuczynienie nie może być nadmierne i winno być utrzymane w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa. Zwrócono uwagę na upływ czasu, jako okoliczność mającą wpływ na ustalenie wysokości kwoty zadośćuczynienia. W zakresie żądania odsetek podniesiono 30 dniowy termin, jaki ubezpieczyciel ma na likwidację szkody.

Sąd ustalił i zważył, co następuje.

W dniu 16 października 2003 r Sąd Rejonowy w C. w sprawie sygn. akt IV K (...) uznał M. M. za winnego, nieumyślnego naruszenia w dniu 27 kwietnia 2003 r zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym w ten sposób, że kierując samochodem marki L. S., posiadającym ochronę ubezpieczeniową pozwanego, nie zachował należytej ostrożności, stracił panowanie nad pojazdem, zjechał na prawe pobocze i uderzył w przydrożne drzewo w wyniku, czego pasażerowie tego samochodu A. W. (2) i J. W. odnieśli obrażenia ciała w wyniku, których zmarli.

dowód: wyrok w sprawie IV K (...) k- 28, akt zgonu A. W. (2) i J. W. k- 29.

Pismem z dnia 29 września 2016 r powódka zgłosiła pozwanemu szkodę. W dniu 6 października 2016 r przyznano powódce zadośćuczynienie 5000 zł, jako zadośćuczynienie za krzywdę, jaka doznała powódka w związku ze śmiercią matki A. W. (2). W dniu 10 października 2016 r przyznano powódce zadośćuczynienie 8000 zł, jako zadośćuczynienie za krzywdę, jaka doznała powódka w związku ze śmiercią ojca J. W..

dowód: zgłoszenie szkody k- 20 – 27, przyznane zadośćuczynienie k- 16 – 19.

Zasada odpowiedzialności pozwanej nie jest sporna, sporna jest wysokość żądanego zadośćuczynienia.

A. W. (1) zamieszkuje w miejscowości D.. W tej samej miejscowości zamieszkiwali rodzice A. i J. małżonkowie W.. Powódka ma trzy siostry. Relacje w rodzinie powódki były zawsze bardzo dobre. Powódka utrzymywała częste kontakty z rodzicami, również z uwagi na bliskie ich zamieszkiwanie. Rodzice pomagali powódce w zwykłych czynnościach życia codziennego, pomagali w wychowaniu dzieci. Bliskość relacji wpłynęła na poczucie bezpieczeństwa powódki, która wiedziała, że w każdej sytuacji rodzice jej pomogą. Powódka również pomagała rodzicom, w tym w prowadzeniu gospodarstwa rolnego. Była to zżyta i kochająca się rodzina. Rodzina wspólnie obchodziła wszelkie uroczystości rodzinne i Święta. Rodzice powódki byli osobami o wesołym usposobieniu, otwartymi na innych, lecz przede wszystkim zależało im na utrzymywaniu więzi rodzinnych. Wolny czas spędzali głównie z rodziną.

dowód: zeznania świadków A. M. zapis nagrania 00.08.12 do 00.19.22 k- 62, T. W. zapis nagrania 00.24.26 do 00.35.17 k- 62, 63, zeznania powódki zapis nagrania 00.05.38 do 00.16.05 k- 92.

Zdarzenie wypadkowe z dnia 27 kwietnia 2003 r zmieniło życie A. W. (1) lat 27. Po uzyskaniu informacji o wypadku od siostry, powódka pojechała na miejsce zdarzenia i widziała nieżyjącego już ojca, który siedział w samochodzie oraz leżącą na poboczu matkę, która próbowano reanimować. Obraz wypadku powódka zapamiętała i cały czas wywołuje on silne negatywne emocjonalne. Bezpośrednio po wypadku powódka pojechała do szpitala powódka pojechała do szpitala do siostry, która również odniosła obrażenia w tym samym wypadku. Sprawcą wypadku był mąż siostry, który kierując samochodem zasnął. Pierwszy okres był szokiem i traumatycznym przeżywaniem utraty osób najbliższych. Najtrudniejszy był pierwszy rok żałoby, wtedy najbardziej odczuwała żal, poczucie straty, brak rodziców. Bardzo trudny był okres Świąt. Powódka radziła sobie sama z emocjami, jej sposobem na przeżywanie śmierci rodziców było koncentrowanie się nie wychowaniu dzieci. Pomoc w czynnościach codziennych, w tym wychowywaniu dzieci, którą do tej pory okazywała powódce matka, przejęła w pierwszym etapie żałoby teściowa. Unikała natomiast kontaktów towarzyskich wycofała się z życia społecznego, w tym unikała kontaktów z rodziną. Siostry przeżywały utratę rodziców „po swojemu”. Impulsem, który miał wpływ na zmianę w przeżywaniu żałoby i poradzenie sobie z tym problemem przez powódkę było pojęcie w 2005 r pracy. Z czasem powódka powróciła do codziennego funkcjonowania. W sposób racjonalny przyjęła fakt utraty rodziców, lecz emocjonalnie nadal nie pogodziła się z tą sytuacją. Rozmowy o rodzicach są dla powódki trudne, szczególnie o wypadku. Powodują powrót złych emocji, bardzo silnego poczucia

nieodwracalnej utraty osoby najbliższej i poczucie tęsknoty. Powódka zachowała pamiątki po rodzicach, pielęgnuje grób rodziców.

dowód: zeznania powódki A. W. (1) zapis nagrania 00.05.38 do 00.16.05 k- 92, opinia biegłego z zakresu psychologii k- 72 – 76.

Na podstawie wskazanych wyżej dowodów, Sąd ustalił istnienie silnej rodzinnej więzi A. W. (1) z rodzicami A. i J. małżonkami W.. Nie wydaje się by istnienie tej więzi w rodzinie było kwestionowane przez pozwaną. Pozwana nie zgłosiła zastrzeżeń do wniosków dowodowych powódki, w oparciu, o które dokonano ustalenia stanu faktycznego, nie zgłosiła przeciwnych wniosków dowodowych, nie zgłosiła zastrzeżeń do opinii biegłego psychologa. W tej sytuacji zgromadzony materiał dowodowy, zeznania świadków, zeznania powódki, dokumenty, opinia biegłego wzajemnie ze sobą korespondują, uzupełniają się i potwierdzają. Sąd nie znalazł powodów by je kwestionować. Dowody te są logiczne i zgodne z zasadni doświadczenia życiowego, dlatego Sąd dał im wiarę.

W przypadku, gdy delikt powodujący śmierć człowieka miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., to wówczas osoby najbliższe, jako osoby bezpośrednio poszkodowane tym deliktem mają roszczenie o zapłatę zadośćuczynienia za naruszenie ich dobra osobistego w postaci pozbawienia ich możliwości utrzymywania i pielęgnacji szczególnej więzi rodzinnej łączącej osoby najbliższe. Skutek tego deliktu w postaci śmierci powoduje naruszenie dobra osobistego pod postacią prawa do życia w rodzinie, czyli prawa do szczególnej więzi emocjonalnej łączącej najbliższych członków rodziny, a zwłaszcza, dzieci z rodzicami. Nie ma wątpliwości, że ta szczególna więź jest objęta ochroną przez art. 23 i 24 k.c. W przypadku jej nie mamy do czynienia z krzywdą wynikającą z uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia rodziców, lecz krzywdą wynikającą z pozbawienia prawa do życia z rodzicami i pielęgnacji łączącej ich więzi rodzinnej – wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 7 sierpnia 2014 r. I ACa 212/14, LEX nr 1506246. Sprawca wypadku, za którego odpowiedzialność ponosi także zakład ubezpieczeń, swoim zachowaniem prowadzącym do śmierci osoby wprost oddziałuje na więzi rodzinne występujące pomiędzy bliskimi – z uzasadnienia wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2014 r. I ACa 1586/13, LEX nr 1563512. Zdarzenie wypadkowe z dnia 27 kwietnia 2003 r tj. utarta rodziców wywołało ból, cierpienie, zrodziło poczucie krzywdy, czym naruszyło dobra osobiste powódki.

Sporna jest ocena wysokości zadośćuczynienia w kontekście zarzuty dotyczącego kompensacyjnego charakteru zadośćuczynienia, utrzymania zadośćuczynienia w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom przeciętnej stopy życiowej społeczeństwa oraz zarzutu uwzględnienia upływu czasu.

W obowiązującym systemie prawa nie ma matematycznej metody wyliczenia wysokości zadośćuczynienia. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia nadal pozostają jedynie kryteria pomocnicze. Okoliczności wpływające na rozmiar krzywdy podlegającej naprawieniu przez zadośćuczynienie, a w konsekwencji na jego wysokość, to przede wszystkim poczucie osamotnienia i pustki po śmierci osoby najbliższej, cierpienia moralne i wstrząs psychiczny wywołany jej śmiercią, rodzaj i intensywność więzi łączącej pokrzywdzonych ze zmarłym, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, zaburzenia w prawidłowym funkcjonowaniu pozostałych członków rodziny, stopień w jakim pozostali członkowie będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy, wiek zarówno zmarłego jak i pokrzywdzonego – wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 lipca 2016 r. I ACa 178/16, LEX nr 2096169. Niewątpliwie jednym z kryteriów jest kompensacyjny charakter zadośćuczynienia podniesiony, jako zarzut przez pozwaną. W utrwalonym orzecznictwie sądów powszechnych dominuje pogląd, iż wysokość zadośćuczynienia nie może stanowić kwoty symbolicznej, lecz musi przedstawiać ekonomicznie odczuwalną wartość - wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu 8 listopada 2005 roku, I ACa 329/05, LEX nr 186505. Zadośćuczynienie nie może doprowadzić z drugiej strony do bezpodstawnego wzbogacenia, dlatego też Sąd musiał uwzględnić i ten aspekt ustalania wysokości zadośćuczynienia. W sytuacji śmierci osoby najbliższej nie może budzić wątpliwości, że zadośćuczynienie nie może być symboliczne.

Kwota łącznie 50 000 zł w ocenie Sądu za krzywdę doznaną w skutek śmierci matki i kwota 50 000 zł za krzywdę doznana w skutek śmierci ojca jest materialnie odczuwalną i jednocześnie nie jest wygórowana i nie prowadzi do bezpodstawnego wzbogacenia. Pomimo, że powódka straciła rodziców już, jako osoba dorosła i posiadająca własną

rodzinę, to nie można pominąć faktu, że w dacie wypadku miała 27 lat, kontaktowała się z rodzicami bardzo często, bardzo często rodzice jej pomagali. Nie można nie zauważyć, że powódka straciła jednocześnie oboje rodziców i strata ta nie wynikała z przyczyn naturalnych, lecz z ze zdarzenia wypadkowego, za skutki, którego na podstawie umowy ubezpieczenia odpowiada pozwana. Celem umowy ubezpieczenia jest spełnienie świadczenia na rzecz osoby uprawnionej w przypadku określonym w umowie w zamian za składkę, opłacaną przez podmiot ubezpieczający. Istota ubezpieczenia sprowadza się do naprawienia szeroko rozumianej krzywdy. Jeżeli ubezpieczenie to, ma spełniać również jego społeczne oczekiwania to w sytuacjach, jak w niniejszym sporze zadośćuczynienia muszą być wysokie. Śmierć człowieka jest faktem nieodwracalnym i kompensacja musi być ekonomicznie odczuwalna. Analizując stan faktyczny Sąd miał na uwadze fakt, iż pomiędzy zdarzeniem wypadkowym 2003 r a zgłoszeniem szkody 2016 r upłynął okres 13 lat. Sąd, podziela stanowisko o konieczności uwzględnienia upływu czasu, jako elementu łagodzącego skutki utraty osoby najbliższej i pozwalającego ustalić, czy strata osoby bliskiej spowodowała istotne zmian w późniejszym zachowaniu osób uprawnionych – uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 10 grudnia 2015 r. I ACa 738/15, LEX nr 1963862. Analiza materiału dowodnego w tym aspekcie wykazuje, że powódka bardzo mocno przeżyła pierwszy okres żałoby, i nie był to krótki okres. Obecnie powróciła do codziennego funkcjonowania, lecz emocjonalnie nadal nie pogodziła się ze śmiercią rodziców. Wyraźnie zauważalnym jest, że powrót wspomnieniami do wypadku wywołuje u powódce płac i złe samopoczucie. Sąd uwzględnił te elementy obecnego zachowania powódki i uznał, że wskazana powyżej kwota jest adekwatna do bólu, cierpienia i poczucia krzywdy powódki. Podkreślenia wymaga fakt, iż upływ czasu nie wyłącza istnienia, ani poczucia krzywdy, ani cierpienia i bólu, jaki niewątpliwie miał miejsce po śmierci rodziców. Nie ma również żadnych wątpliwości, iż okres żałoby powódka przeżywała bardzo mocna. Nie ma wątpliwości, że rodzice byli dla powódki osobami bliskimi i istniała silna więź rodzinna. Zdarzenie wypadkowe naruszyło dobra osobiste powódki. Taka więź stanowi wartość powszechnie uznaną w społeczeństwie, akceptowaną przez system prawny, ściśle związaną z osobą ludzką...Sprawca wypadku, za którego odpowiedzialność ponosi także zakład ubezpieczeń, swoim zachowaniem prowadzącym do śmierci osoby wprost oddziałuje na więzi rodzinne występujące pomiędzy bliskimi – z uzasadnienia wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 lutego 2014 r. I ACa 1586/13, LEX nr 1563512. Mając na uwadze brak wskazania przez ustawodawcę kryteriów ustalania wysokości zadośćuczynienia, określono wysokość kwoty na podstawie wskazanych powyżej przesłanek - wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 9 sierpnia 2006 roku I ACa 161/06 LEX nr 278433, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 kwietnia 2006 roku IV CSK 99/05).

Mając na uwadze powyższe rozważania zasadzono od pozwanej na rzecz powódki kwotę 87 000 zł (45 000 zł + 42 000 zł) tytułem zadośćuczynienia w związku z naruszeniem jej dobra osobistego, prawa do życia w rodzinie i utrwalana więzi rodzinnych, w związku ze śmiercią rodziców. Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowi art. 448 kc i art. 24 § 1 kc .

O żądaniu zapłaty odsetek orzeczono zgodnie z zasadą wyrażoną w art. 481 kc od dnia zajęcia merytorycznego stanowiska przez pozwana dotyczącą wypłaty zadośćuczynień.

O kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 98 kpc i § 6 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zasądając od pozwanej na rzecz powódki kwotę 5400 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. O kosztach tymczasowo poniesionych przez Skarb Państwa (opłaty od uiszczenia, których zwolniona była powódka – opłata 4350 zł, opinia biegłego 288 zł) orzeczono na podstawie art. 113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, nakazując je pobrać od strony przegrywającej proces.